

Tomáš Akvinský

O svátostech
obecně

*v Teologické
sumě*

STh III, q. 60–65

překlad, úvodní studie a poznámky

Benedikt Mohelník OP

SUMMA
THEOLOGICÆ

OBSAH

O SVÁTOSTECH OBECNĚ

Místo traktátu v celku Teologické sumy	5
Struktura traktátu o svátostech	9
Východiska Tomášovy teologie svátostí.	16
Antropologické předpoklady.	16
Svátosti v dějinách spásy.	20
Klíčové pojmy Tomášovy teologie svátostí	26
Pojem znamení v definici svátosti	26
<i>Středověká pojetí svátostí a Tomášův přístup k nim.</i>	27
<i>Tomášův příklon k pojetí Augustina</i>	29
<i>Pojem znamení použitý v definici svátosti v Sumě</i>	30
Zvláštnosti svátostného znamení.	35
<i>Tomášova definice svátosti</i>	35
<i>Tři časové roviny svátostného znamení</i>	37
<i>Jednota složeného svátostného znamení.</i>	38
<i>Znamení víry a pravda svátosti</i>	41
<i>Znamení vtěleného Slova.</i>	43
Svátosti a Kristovo kněžství	45
<i>Podstata bohoocty</i>	45
<i>Vnitřní a vnější stránka bohoocty</i>	48
<i>Pověření k bohooctě</i>	49
<i>Dokonalá bohoocta dokonalého kněze dokonalou obětí</i>	50
Instrumentální kauzalita.	53
<i>Instrumentalita Kristova lidství</i>	53
<i>Christologický základ instrumentality svátostí</i>	55
<i>Svátost jako nástroj</i>	57
<i>Služebník svátosti jako nástroj</i>	61
Svátostný organismus.	66
<i>Uspořádání svátostí vzhledem k eucharistii</i>	68
<i>Uspořádání svátostí s ohledem na život milosti člověka</i>	69

SUMA TEOLOGICKÁ III

OTÁZKY 60–65

Úvod	75
Otázka 60. CO JE TO SVÁTOST	75
Článek 1. Náleží svátost k rodu znamení?	76
Článek 2. Je každé znamení posvátné věci svátostí?	78
Článek 3. Je svátost znamením pouze jedné věci?	79
Článek 4. Je svátost vždy nějakou smyslovou věcí?	81
Článek 5. Vyžadují se u svátostí nějaké určité věci?	83
Článek 6. Vyžadují se u znamení svátostí slova?	85
Článek 7. Vyžadují se ve svátostech určitá slova?	88
Článek 8. Je dovoleno něco přidat ke slovům, která tvoří formu svátostí?	90
Otázka 61. O NUTNOSTI SVÁTOSTÍ	94
Úvod	94
Článek 1. Byly svátosti nutné ke spáse člověka?	94
Článek 2. Byly svátosti nutné pro člověka před hříchem?	96
Článek 3. Měly po hříchu a před Kristem existovat svátosti?	98
Článek 4. Mají být po Kristu nějaké svátosti?	100
Otázka 62. O HLAVNÍM ÚČINKU SVÁTOSTÍ, JÍMŽ JE MILOST	102
Úvod	102
Článek 1. Jsou svátosti příčinou milosti?	102
Článek 2. Přidává svátostná milost něco k milosti ctností a darů?	105
Článek 3. Obsahují svátosti Nového zákona milost?	107
Článek 4. Je ve svátostech nějaká síla zapřičiňující milost?	109
Článek 5. Mají svátosti Nového zákona sílu z Kristova utrpení?	111
Článek 6. Byly svátosti Starého zákona příčinou milosti?	113
Otázka 63. O DALŠÍM ÚČINKU SVÁTOSTÍ, JÍMŽ JE CHARAKTER	117
Úvod	117
Článek 1. Vtiskuje svátost do duše nějaký charakter?	117
Článek 2. Je charakter duchovní schopnost?	120

Článek 3. Je svátostný charakter charakterem Krista?	123
Článek 4. Je charakter v mohutnostech duše jako v subjektu?	126
Článek 5. Trvá charakter v duši nezrušitelně?	128
Článek 6. Vtiskují všechny svátosti Nového zákona charakter?	130
Otázka 64. O PŘÍČINÁCH SVÁTOSTÍ	133
Úvod	133
Článek 1. Působí vnitřně k dosažení účinku svátosti jen Bůh, či také služebník?	133
Článek 2. Jsou svátosti pouze z Božího ustanovení?	136
Článek 3. Měl Kristus jakožto člověk moc působit vnitřní účinek svátosti?	138
Článek 4. Mohl Kristus svou moc, kterou má ve svátostech, předat služebníkům?	140
Článek 5. Mohou být svátosti udíleny špatnými služebníky?	142
Článek 6. Hřeší špatní služebníci udílením svátostí?	144
Článek 7. Mohou andělé vysluhovat svátosti?	146
Článek 8. Vyžaduje se úmysl služebníka k dokonalosti svátosti?	148
Článek 9. Je víra služebníka nutná ke svátosti?	150
Článek 10. Vyžaduje se k dokonalosti svátosti správný úmysl služebníka?	154
Otázka 65. O POČTU SVÁTOSTÍ	156
Úvod	156
Článek 1. Má být svátostí sedm?	156
Článek 2. Jsou svátosti řečeným způsobem vhodně uspořádány?	161
Článek 3. Je svátost eucharistie nejdůležitější svátostí?	163
Článek 4. Jsou všechny svátosti nutné ke spáse?	165
Seznam zkratk	168
Summary	169